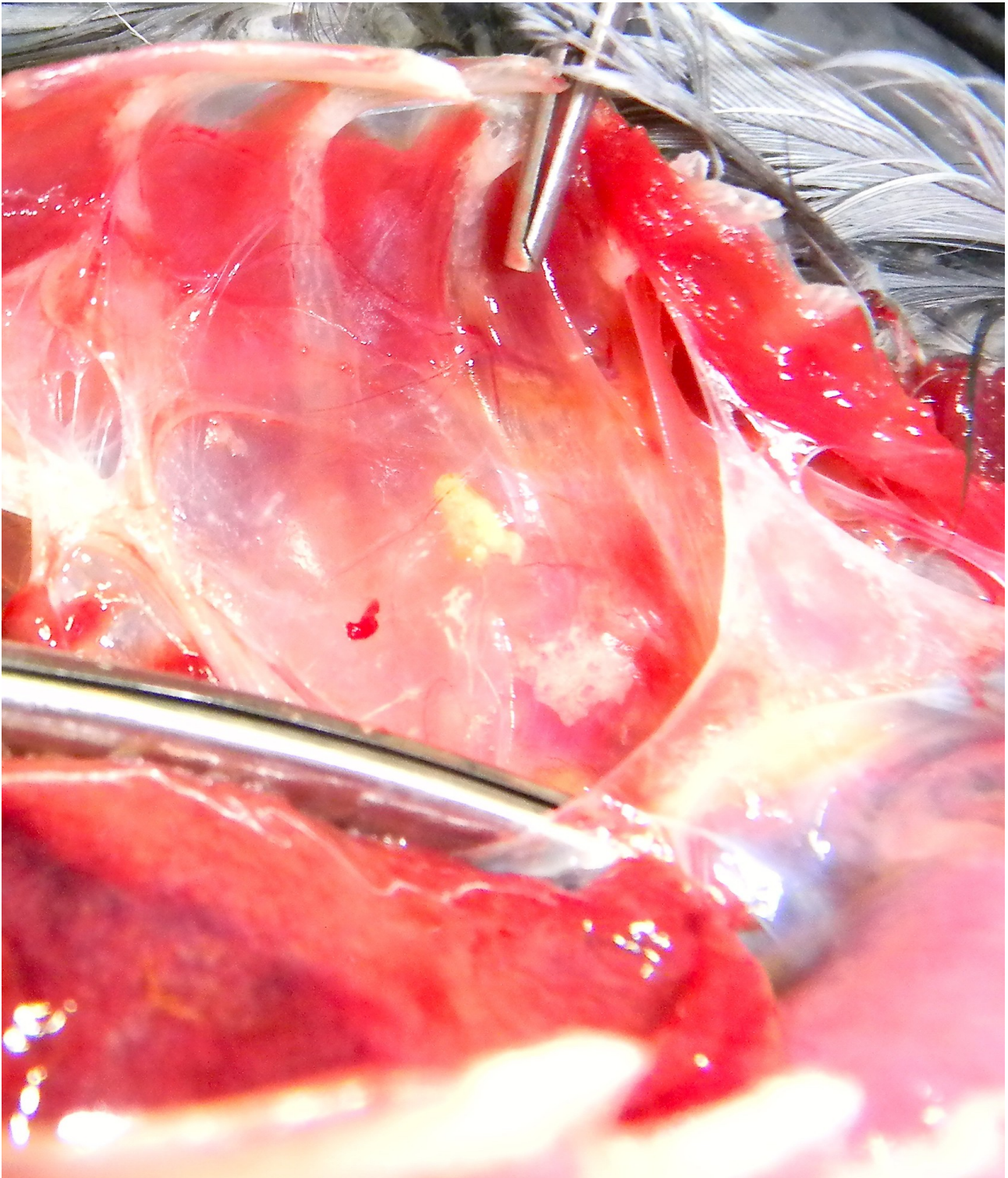

ASPERGILLOSE.

Måske den største fugledræber på vore breddegrader - specielt blandt papegøjer.

Hvad er aspergillose?

Aspergillose er en svampesygdom forårsaget af svampen aspergillus.

Den gule plet – typisk aspergillusbetændelse i luftsæk.

Hvordan inficeres fugle?

Aspergillus findes hvor som helst, men svampen trives bedst i fugtige varme miljøer. Her findes aspergillus hovedsagelig i sin hyfe-form - et netværk af ganske tynde tråde.

Når miljøet ændres til et mere tørt miljø, sendes der et signal til svampene om, at det nu er tid til at formere sig. De begynder at danne svampesporer.

Sporerne er mikroskopiske partikler, der "svæver rundt i omgivelserne".

De kan både inhaleres og spredes via mad. Når først sporerne er kommet ind i kroppen kan de så igen skifte til den sygdomsfremkaldende form - hyfe-formen - visende sig som hvidlige belægninger i f.eks. lunger og/eller luftsække

Aspergillose ses først og fremmest hos fugle med et svækket immunsystem, eller hos fugle der lever i et miljø med mange svampesporer.

Disponerende årsager kan være:

Forurenet foder, gammelt foder f.eks. som følge af storindkøb.

Fugtig varm opbevaring af foder.

Et stort indhold i foder af jordnødder, som ofte er forurenede med aspergillus udvendigt på skallen.

Forurenet vand. Vand skal skiftes mindst 1 x dagligt og vandbeholdere skal rengøres ind i alle kroge.

Fugleklatter i foder og vandtrug.

Et forurenet bundlag.

Store temperaturskift.

Antibiotikabehandling som ikke blot slår sygdomsfremkaldende bakterier ihjel, men også de sunde bakterier

Stressfaktorer som andre sygdomme, fejlfodring og et uroligt miljø.

Generel dårlig rengøring og mangelfuld ventilation.

Røg i hjemmet, både fra cigaretter og pejse.

Ophold i køkken - visse pander og gryder afgiver dampe, som er giftige for fugle.

Smitter aspergillus?

Aspergillus smitter ikke direkte fra fugl til fugl, men en smittet fugl kan øge antallet af sporer i miljøet med risiko for andre svage fugle.

Hvad er de kliniske tegn på aspergillose?

Symptomerne afhænger af hvor aspergillus sætter sig fast, og hvor mange svampesporer der er til stede.

Principielt kan sporerne sætte sig hvor som helst i organismen, men hos fugle sætter de sig oftest i luftveje. Luftrør, lunger og luftsække.

Symptomer i luftveje kan udvikle sig dramatisk hurtigt. Specielt fordi nogle aspergillustyper kan udvikle giftstoffer. Evt. med død til følge.

Mere almindeligt er det imidlertid, at det er en langsom dræber, med forløb der kan strække sig over måneder til flere år.

Symptomer fra luftveje kan være ændrede stemmer, halevip, stoppede næsebor, forpustethed evt. med flyvebsvær, kedelig fjerdragt, vægttab og almindelig nedstemthed.

Hvor alvorlig er en infektion med aspergillose?

Infektionen er meget alvorlig. Fremtidsudsigterne for en inficeret fugl er meget dårlige.

Også fordi diagnosen oftest stilles på et alt for sent tidspunkt - så sent at helbredelse reelt er umulig.

Hvordan stilles diagnosen?

Det er meget svært at stille diagnosen. Sygehistorien + det kliniske forløb + røntgen + blodprøver kan give værdifuld information, men den eneste endegyldige bekræftelse på levende fugl er at tage en prøve fra selve betændelsen. Dette gøres med en fin tang og endoskopi.

Hvad er behandlingen?

Der findes forskellige medicinske svampemidler, som alle kræver en behandling over flere måneder.

Aspergillusinfektioner, som vi ser dem i praksis, er som hovedregel osteagtige ret massive knuder/belægninger. Dårlig blodtilførsel til knuderne gør det meget vanskeligt at behandle aspergillose medicinsk.

En bedre måde kan være direkte at lade fuglene indånde medicinen i form af små dråber. Kirurgisk fjernelse af betændelsesprocesserne er dog ofte den eneste reelle mulighed for at behandle fuglene med succes.

Hvad kan forebygge infektionen?

God hygiejne. Støvkontrol og god ventilation.

Undgå al irritation af slimhinder i luftveje med f.eks. cigaretrøg, røg fra pejs, lugte der irriterer og undgå at placere buret i køkkenet. Fugle har et meget kompliceret luftvejssystem som gør dem ekstremt følsomme i luftvejene.

Undgå stress, mange fugle på for lidt plads og ekstreme temperaturskift.

Og - måske vigtigst af alt - sørg for at de får dækket alle deres foderbehov. Fugle på en ren frøblanding vil mangle mere end 20 livsvigtige næringsstoffer.

Specielt er vitamin A meget vigtigt for sunde slimhinder. Svage slimhinder er angrebepunkter for aspergillus.

Hvor hyppig er infektion med aspergillus i Danmark?

Lidelsen er meget hyppig - specielt hos papegøjefugle. Nok den hyppigste lidelse vi på Abild Dyreklinik ser hos papegøjer.

Min fornemmelse er, at vi ser lidelsen oftere i DK end i mange andre lande.

Hvorfor? Sandsynligvis fordi vores indeklima er gunstigt for udvikling af svampesporer både i fuglene, omgivelser og i foder. Røg og damp fra pejse og brændeovne er store syndere.

Mange danske fugleejere har et alt for ringe kendskab til fuglenes sarte luftveje jvf. cigaretrøg og ikke mindst fordi ren frøfodring er blevet en dansk tradition. Frøfodring er den sikre vej til immunsvækkede fugle.

K. Steensborg – dyrlæge

Rev. Marts 2015